

Redactie: Stichting DUPAN, postbus 249, 6700 AE Wageningen, info@dupan.nl Verschijnt 4 tot 6 x per jaar. Jaargang 4, Juni 2014, nummer 2

Historische hoeveelheden jonge paling in de natuur

De palingsector heeft in 2014 een historisch grote hoeveelheid jonge paling uitgezet in de natuur. Vanwege de aankomst van ongekend grote hoeveelheden glasaal aan de Europese kusten, konden tot 4 maal zoveel jonge palingen worden aangekocht in het kader van het Aalbeheerplan. Van Zeeland tot Friesland werd de draagkracht van het binnenwater maximaal benut door de uitzet van miljoenen glas- en pootalen.

Beroepsvisser Marcel van de Kreeke zet een kilogram (ong. 3000 stuks) glasaal uit

Start op 2 april: Zeeland

Het Zeeuwse water biedt een prachtig opgroeigebied voor paling. Van daaruit kan de vis, eenmaal volwassen, ook weer vrij uittrekken naar zee, zodat ze terug kan naar de oceaan om voor nageslacht te zorgen. Dit gebied is een van de gebieden die door de overheid zijn geselecteerd als geschikt uitzetgebied. In het Veersemeer (560.000 stuks) en in het Grevelingenmeer (2.940.000 stuks) werden de glasaaltjes vrijgelaten. Met 3,5 miljoen glasaaltjes werd de maximale biologische draagkracht van het uitzetgebied benut. De uitzet van deze grote hoeveelheden jonge palingen (glasaal)

is mogelijk geworden door de sterk gestegen, natuurlijke aankomst van glasaal aan de Europese kusten. Dit jaar zijn de hoeveelheden dusdanig groot, dat er vier maal zoveel uitgezet kan worden als in het voorjaar van 2013.

Alex Koelewijn, voorzitter Stichting DUPAN licht dit toe: “Decennia lang ging het achteruit met de aankomst van glasaal aan de kusten. Vijf jaar geleden stelde Brussel de Europese Aalverordening vast, deze stelt regels aan bescherming en duurzaam gebruik van de paling. Het uitzetten van paling is een verplichting uit deze verordening. Nederland en de andere lidstaten van Europa hebben allemaal een Aalherstelplan om de palingstand te vergroten. De aankomst van glasaal aan de Europese kusten laat de laatste vier jaar telkens een grotere stijging zien. Een directe relatie met alle herstelactiviteiten is niet te maken, maar we gaan er vanuit dat het Europese en Nederlandse beleid daar in elk geval aan bij heeft gedragen.”

De glasaal is opgevist aan de Franse kusten. Per vrachtauto zijn de 7 cm kleine, doorzichtige visjes naar Nederland vervoerd.

Beroepsvisser Freerk Visserman (r) en projectbegeleider Magnus van der Meer controleren de glasaal op kwaliteit en hoeveelheid.

De glasaal arriveerde verpakt in gekoelde tempex dozen, een kilogram per doos. Steekproefsgewijs werd de levering streng gecontroleerd.

Friesland zet uit op 7 april

Vanuit Reduzum (Roordahuizum) werd op 7 april een eerste lichter glasaal uitgezet door Ale de Jager.

Ale de Jager (l) en collega in de Friese boezem

Op 12 locaties werd door Friese beroepsvissers en vrijwilligers van de Friese sportvisserij in totaal 592 kilo glasaal uitgezet. Het betrof ongeveer 1,9 miljoen jonge palingen. Ook hier in Friesland werd de maximale draagkracht van de boezemwateren benut.

Glasaal enkele maanden aangesterkt

Glasaal, de jonge paling zoals die aankomt aan de Europese kusten, is met zijn 0,2 gram en lengte van 7 cm de kleinste palingsoort. Glasaal is alleen in de winter en in het vroege voorjaar beschikbaar. Dat is voor Nederland niet altijd geschikt, omdat het water nog te koud is voor de uitzet. Daarnaast is glasaal nog kwetsbaar. Om die redenen laat de sector een deel van de jonge paling enkele maanden opgroeien in kwekerijen. Zo worden ze weerbaarder en wordt de geschikte periode om de jonge paling uit te zetten (als het water wat warmer is) opgerekt.

Door weersomstandigheden heeft de Franse glasaalleverancier niet de bestelde hoeveelheid kunnen leveren. Daarom wordt dit jaar een groter

deel van de jonge paling dan gepland, uitgezet als pootaal. Bij de hoeveelheden uit te zetten paling is rekening gehouden met de geschatte aantallen palingen die opgroeien en volwassen worden. De bedoeling is dat er uiteindelijk 40% van de volwassen, geslachtsrijpe palingen (schieralen) die een bepaald gebied dragen kan, uittrekt naar zee. Verwacht wordt, dat de gewijzigde verdeling tussen de hoeveelheden glas- en pootaal tot een gelijk aantal schieralen zal leiden.

Ook pootaal in Friesland

Beroepsvisser Ep Visser van de Friese bond van Binnenvissers zette vanuit Rohel met een aantal collega's een deel van de in totaal bijna 530.000 pootaaltjes uit in de Friese meren; het Tjeukemeer en het Sneekermeer. Verschillende vissersbootjes voeren de meren op. Bij rietkragen rond zandplaten en bij de oevers werden de aaltjes uitgezet. Ze vinden daar een beschutte omgeving en kunnen in de meren veilig opgroeien tot volwassen, geslachtsrijpe palingen.

Ep Visser zet de pootaaltjes uit bij veilige schuilplaatsen

De uitzet in Friesland betrof een eerste deel van de totale uitzet dit jaar. In augustus volgt het tweede deel, waarvoor de voorbereidingen zijn afgerond. Via een tender-procedure is de leverancier inmiddels gekozen.

Perspectief voor een duurzame visserij

De uitzet van jonge paling is een belangrijke maatregel binnen het 'European Eel Management Plan'. Deze uitzet wordt mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Economische Zaken in het kader van het Nederlandse Operationeel Programma 'Perspectief voor een duurzame visserij'. De uitzetprojecten worden medegefinancierd uit het Europees Visserijfonds en het Duurzaam Paling Fonds en worden gecoördineerd door Stichting DUPAN.

Erlinde Kuipers van het ministerie en Alex Koelewijn helpen Ep Visser een handje in Friesland

Private partijen actief voor de natuur

Niet alleen vanuit het Europese Aalherstelplan wordt inzet gepleegd voor het herstel van de palingstand. In Nederland draagt ook de sector actief bij aan het herstel, door meer te doen dan de overheid verlangt. Dit jaar zijn weer tal van aanvullende uitzetprojecten uitgevoerd. Stichting DUPAN sponsort die initiatieven vanuit het Duurzaam Paling Fonds[®], veelal door verdubbeling van het aantal palingen dat door private partijen wordt aangekocht.

45.500 jonge palingen uitgezet in Kampen

Burgemeester E. Bilder van de gemeente Zwartewaterland (r) helpt de peurders pootaal uitzetten

Op 10 mei zijn in de gemeente Kampen 45.500 jonge palingen uitgezet in het Ganzendiep en De Goot. Dit gebeurde op initiatief van peurvereniging KIJG, in samenwerking met De Stadserven Kampereiland e.o. en de Stichting DUPAN. De hoeveelheid paling die KIJG uitzette, is vele malen groter dan er door de 40 actieve leden van de peurvereniging op jaarbasis wordt gevangen. De uitzetdag van peurvereniging werd dit jaar voor de zesde maal op rij gehouden.

100-jarige in Elburg zet 5.000 jonge palingen uit

Zaterdag 14 juni 2014 vierde visserijvereniging Ons Belang uit Elburg haar 100-jarige bestaan tijdens haar jaarlijkse visserijdag. DUPAN ondersteunde ook dit jaar de uitzet van pootaal door de hoeveelheid jonge palingjes te verdubbelen tot zo'n 5.000 stuks. Voor deze dag werden via de stichting Kinderdroomwens 25 kinderen met een begeleider uitgenodigd. Op het programma stonden – naast de traditionele uitzet van

palingen - een vaartocht met traditionele punters, een bezoek aan de Palingrokerij, de visafslag en de Botterwerf en een demonstratie touwknopen.

85.000 pootaaltjes in Randmeren

In de Randmeren bij Harderwijk werden rond de 85.000 pootaaltjes, uitgezet. Foppen Visserijbedrijf HK 78 nam het initiatief en coördineerde de uitzet op drie verschillende locaties. Stichting DUPAN droeg via het Duurzaam Paling Fonds[®] de helft van de aankoopkosten van de pootaal. Schipper Herman Bruinink zette met de HK8 150 kg (42.500 stuks) uit in het Veluwemeer tussen Harderwijk en de Klink (ter hoogte van Biddinghuizen). Schipper Dirk Meijvogel zette met de HK 79 100 kg. (ruim 28.000 stuks) uit in het Nuldernauw tussen Harderwijk en Horst. Schipper Herman ten Have zette vervolgens nog eens 50 kg. (ruim 14.000 stuks) uit bij Elburg.

Een groot deel van de pootaal werd vanaf een vlet uitgezet, om zo dicht mogelijk onder de beschutting van de rietkraag te kunnen komen.

Tussen 2009 en 2011 zette Foppen Visserijbedrijf HK 78, in samenwerking met enkele supermarkten, ook al een half miljoen glas- en pootalen uit in de randmeren. Die uitzet werd gemonitord door Wetenschappelijk instituut Imares.

Hulp van de overheid en de sector

Dit jaar worden in Europa zo'n 90 miljoen jonge palingen naar geschikt leefgebied in de natuur geholpen. Ongeveer 10% daarvan wordt in de Nederlandse natuur vrijgelaten. In het kader van het Nederlands Aalherstelplan, medegefinancierd door het Europees Visserijfonds, zette de Nederlandse sector tussen 2010 en 2014 bijna 8,5 miljoen jonge palingen uit. Daarnaast waren er diverse particuliere initiatieven. Vanaf 2010 vinden met steun van het Duurzaam Paling Fonds[®] op diverse plekken in Nederland projecten plaats waarbij jonge palingen in de natuur worden vrijgelaten en volwassen palingen over de dijk naar zee worden geholpen.

Nederlandse glasaal over de dijk gezet

Bij Den Oever is afgelopen weken het DUPAN-project Glasaal Over De Dijk afgerond. Beroepsvisser Bram van Wijk ving bij de monding van de rioolwaterzuivering in 8 weken tijd 125 kg glasaal, bijna 500.000 stuks. Deze glasaal kon hier niet zelfstandig het binnenwater bereiken en zou vermoedelijk verloren zijn gegaan. Het project had dan ook twee doelen: zoveel mogelijk glasaal overzetten en onderzoeken in welke mate de glasaal uitwijkt naar andere mogelijkheden om het zoete water in te trekken. De eindrapportage met de uitkomsten van dit project wordt in het najaar verwacht. DUPAN pleit ervoor om zoveel mogelijk glasaal voor de Nederlandse kusten op te vangen en over de dijken naar het zoete water te zetten.

Studies Paling Over De Dijk en Balansberekeningen afgerond

Dit voorjaar zijn de eindrapporten van twee belangrijke duurzaamheidsprojecten verschenen. De rapporten zijn te downloaden via www.dupan.nl/informatiecentrum/downloads